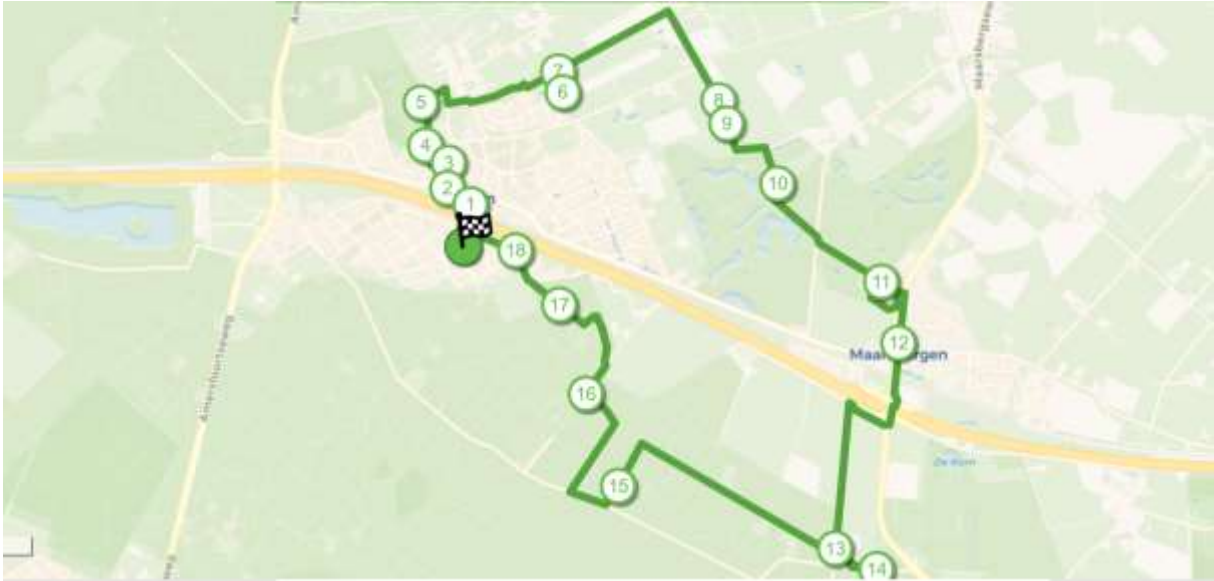

Wandeling door de Meersbergse Buurt-10,7 KM

De route start vanaf het station Maarn. Via Tuindorp gaat de route naar de Koeheuvels, een restant van oorspronkelijk heide- en stuifzand-gebied. De tocht gaat verder naar de landerijen van Landgoed Anderstein om zo in Maarsbergen aan te komen. We kijken naar Kasteel Maarsbergen en gaan door bos en langs heide en grafheuvels weer terug naar Maarn. Deze route start bij NS Station Maarn, aan de noordzijde en gaat rechtsover. Er is ook een alternatief startpunt, bij La Place in Maarsbergen. Horeca en winkels: U start in het centrum van Maarn met winkels en horeca. Deze route is uitgezet en uitgewerkt door de vereniging Maarn Maarsbergen Natuurlijk en Cultuurhistorische Commissie www.mmnatuurlijk.nl. Hebt u vragen of opmerkingen, mail dan naar info@mmnatuurlijk.nl

U kunt deze route ook offline wandelen met [IVN routes app](#).

1 Start

Welkom!

Start bij het NS Station Maarn, noordzijde bij de klok naast drinkwaterpunt. U loopt naar de Tuindorppweg en gaat links voor de winkels langs. Bij het Burgemeester Everwijn Langeplein gaat u rechtsaf.

2 Tuindorp

Maarn, een dorp op de Utrechtse Heuvelrug, is pas echt een dorp geworden dankzij de spoorwegen na 1840. Voor de spoorlijn Maarn-Arnhem moest een diepe sleuf van 12-20 meter diep door een berg gegraven worden. De arbeiders die het graafwerk verrichtten woonden in keten bij het werk, maar later vestigden zij zich in het Tuindorp (1924). Het is een van de fraaiste en best bewaarde tuindorpen van Nederland. De oorspronkelijke tuindorpen hebben (arbeiders)huizen met grote (moes)tuinen, een school en winkels. De bouw van Tuindorp was het begin van de centrum van het dorp Maarn. De winkels aan dit plein van de bakker, slager, en grutter zijn woningen geworden. Ziet u het oude fraaie houten bushokje en het beeld van de spoorwerker op het plein?

Loop de Burgemeester Everwijn Langeplein rechtdoor uit tot de t-splitsing met de Schoollaan (punt 3).

3 De oude Tuindorpschool

Op deze t-splitsing aan de Schoollaan stond de eerste openbare lagere school in Maarn (1924). Deze heeft in 1990 plaats gemaakt voor woningen.

Ga linksaf de Schoollaan in, en bij de volgende splitsing rechtsaf. Loop deze weg uit (punt 4).

4 De Koeheuvels

Tot ongeveer 1900 was Maarn omgeven door een uitgestrekt heidegebied. Eeuwenlang heeft dit beeld deze omgeving bepaald, maar vanaf 1900 is het grootste deel door bosaanplant verdwenen. De Koeheuvels is een restant van dit heidestuifzandlandschap. Kenmerkend zijn de vliegdennen. Dit zijn grove dennen die in een bos recht omhoog groeien maar die op stuifzand en hei uitgroeien tot een boom met laaghangende takken en brede kroon. De naalden staan in duo's aan de takken. De naalden geven een heerlijke geur af als u ze tussen de vingers wrijft en u er ook thee van zetten. Probeer het maar. In 2021 heeft de Gemeente Utrechtse Heuvelrug het gebied verkocht aan het Utrechts Landschap. Het is een fraai natuurgebied waar veel inwoners van Maarn van genieten, wandelen, of gewoon hun hond uitlaten. Diverse wandelingen lopen door het gebied zoals het Trekvogelpad, de Andersteinroute (geel/groene markering) en de NS-wandeling Driebergen-Maarn.

Loop rechtdoor de Koeheuvels op en volg de geel/groene markering korte tijd.

5 Jeneverbesstruiken

Net voordat u de Koeheuvels verlaat, staan er schuin rechtsvoor jeneverbesstruiken. In Nederland is deze struik vrij zeldzaam. Ziet u de groene en blauwe jeneverbessen aan de struiken?

Volg de paaltjes met geel/groene markering tot punt 6. Als de paaltjes ontbreken zie onderstaande tekst: Loop vanaf de parkeerplaats rechtdoor de Boslaan in. Ga nu de eerste weg rechts, ook de Boslaan. Na 50 meter gaat u linksaf een smal pad op tussen huizen door. Dit pad kruist even later de Vinkenbuurtweg; steek nu schuin naar rechts over en ga het zandpad in. Volg nog steeds de geel/groene route. Volg het pad en negeer zijpaden tot dat u niet meer verder kunt. Het pad gaat dan naar rechts over een dam, daarna flauwe bocht naar links, de Droststeeg. Na 400 meter bij een wandel-doorsteek rechts af, geel/groene route, en loop naar een grote waterplas aan uw rechterhand. Loop door tot u aan de linkerkant een hek ziet met uitzicht over de Birket en waar u van de natuur kunt genieten.

6 De Birket

Dit gebied was een nat heidegebied met berken (birket=berk=een boom met witte bast) en met een slechte afwatering. Het gebied is tussen 1640 en 1680 in cultuur gebracht. Het is een zeer gave ontginning uit de 17de eeuw: bijna alle ontginningsloten, greppels en wallen zijn nog onaangetast aanwezig.

U loopt 100 meter heen om te genieten van een mooi uitzicht over de Birket.

7 De Droststeeg

De Droststeeg is een zeer oud voetpad uit 1650 dat tussen een dubbele houtwal loopt. De Drost-steeg loopt door het gebied de Birk. De naam Droststeeg verwijst naar de Drost van Maartensdijk, Jonkheer David Godin, die in Maarn bezittingen had en dit pad waarschijnlijk gebruikte voor zijn inspecties naar kasteel Eijkelenburg. Dit was in de 17e eeuw een statig kasteel en door een gracht omgeven. Helaas is hier niets meer van over, Eijkelenburg is nu een camping. U loopt over de Droststeeg richting het verdwenen kasteel. Aan het einde van dit eeuwenoude pad ziet u nu links en rechts landhuizen. Voor 1995 stonden hier de boerderijtjes van de Birk.

Vervolg de Droststeeg en loop deze uit tot een verharde weg: de Dwarsweg. Ga op de verharde weg rechtsaf. De Dwarsweg weg na 500 meter vervolgen via een slagboom, het wordt een zandpad.

8 Het kampenlandschap

Hier bevindt u zich in een van de oudste ontginningen van Maarn. Deze zogenaamde kamponginning, waarmee men waarschijnlijk al in de elfde eeuw is begonnen bestaat uit een langgerekte strook blokvormige percelen. In het kampenlandschap zijn verschillende percelen behorend tot de eeuwenoude erven (12e eeuw) van voormalige boerderijen zichtbaar door greppels en wallen. De route loopt over de Dwarsweg en is onderdeel van de oude route van Leersum via Maarsbergen naar de parochiekerk (uit 1005) in Oud Leusden bij Amersfoort.

Loop rechtdoor naar punt 9.

9 De Schapendrift

U passeert hier de Schapendrift. En zoals de naam al zegt: dit is een pad waarover de schapen dagelijks van de boerderijen naar de grote heide, de Koeheuvels, werden gedreven.

Vervolg het pad en ga bij een wit hek rechtsaf.

10 Jan Bijleveldpoel

U loopt nu over het landgoed en de golfbaan Anderstein. Tot 1985 waren dit landbouwgronden. De aanleg van de golfbaan heeft nieuwe natuur opgeleverd mede door de Jan Bijleveld poel. Deze poel is genoemd naar Jan Bijleveld omdat hij veel energie heeft gestoken in de bescherming van amfibieën en reptielen. Het infopaneel is geplaatst door de plaatselijke natuurvereniging Maarn-Maarsbergen Natuurlijk. Rust even uit en geniet van het uitzicht en van de sfeer op dit mooie plekje. Als u verder gaat, loopt u door een laan met lindebomen. In veel bomen zijn nestkasten voor spreeuwen opgehangen. Deze spreeuwen zijn nuttig want zij eten de emelten op die het gras van de golfbaan aantasten.

Aan het einde van het pad naar rechts en weer linksaf de laan in met aan beide zijden lindenbomen. Steek de verharde weg over en volg het klinkerpad net zolang tot het bord privéterrein. Hier gaat u rechts af een zandpad op.

11 Landgoed Anderstein

Hier komen we bij het huis van Landgoed Anderstein. De familie van Beuningen heeft het landgoed in beheer vanaf 1905. Eerst als boerderij en later ook als kaashandel. Men heeft het roer omgegooid en het is nu een landgoed waar wonen, recreatie en natuur samengaan. In een fraaie omgeving kunnen mens en dier mee profiteren van het landschap. U loopt langs het oude zwembad met kleedhokje.

Het pad maakt een bocht naar links. Volg het slingerend pad (niet naar rechts afslaan) tot een (klap)hek. U verlaat het landgoed. Steek een drukke weg over naar de ventweg en ga hier rechtsaf naar de benzinepompen. Vervolg de ventweg en loop langs het Meestershuis (de oude Merseberchschool) naar de kerk.

12 Het dorp Maarsbergen

Hoewel Maarsbergen al bijna duizend jaar geleden werd genoemd, is het huidige dorp Maarsbergen eigenlijk een nieuwe kern. Na de aanleg van de spoorlijn Utrecht-Arnhem in 1845 is hier een school gebouwd en in 1884 de N.H. Kerk, thans Dorpskerk. Zie het jaartal boven de ingang en de fraaie toren met spits. Mede door de aanwezigheid van het station (1852-1972), de herberg (groot en klein Bloemheuvel) en omnibusdiensten werd Maarsbergen een belangrijk dorp en ontstond hier een nieuwe kern. Tot die tijd was de Meersbergse buurt meer gelegen rondom het kasteel Maarsbergen (zie bij punt 13). Tegenover de kerk staat de herberg "de grote Bloemheuvel" (1917-1972). La Place is gehuisvest in de oude herberg "de kleine Bloemheuvel". Op de schoorstenen ziet u een jager en een eend. Dit is een verwijzing naar het Kooihuis die hier voor 1750 lag. Dit was de woning van de kooiker die wilde eenden ving met behulp van de eendenkooi De Kom.

Ga nu over de spoorlijn (na 2025 onderdoor) en u komt bij La Place (= alternatieve startplaats - P). Ga via het fietspad de snelweg onderdoor en steek de oprit naar de A12 over. Volg een kort stukje fietspad richting Leersum en steek meteen rechts bij de rotonde de provinciale weg naar Leersum over de Hof ter Heide weg op. Eerste zandweg linksaf, langs de slagboom. Dit is de Wijkerweg. De Wijkerweg uitlopen en u komt weer via een slagboom uit op de Buurtsteeg.

13 De Wijkerweg

De Wijkerweg is met de Woudenbergseweg en de Kooisteeg een van de drie hoofdassen van de tuinaanleg uit de 17de eeuw van de Heerlijkheid Maarsbergen. Van deze tuinaanleg zijn de meeste lijnen nog in het landschap terug te vinden. Wel is er bij het Kasteel later een Engelse landschapstuin aangelegd waardoor daar de strakke indeling is verdwenen. Bij de kruising met de Buurtsteeg staat een informatie-paneel, waarop fraai te zien is hoe deze tuinaanleg nu nog duidelijk terug te vinden is in het landschap. We bevinden ons hier in de eeuwenoude Meersbergse buurt.

Steek de Buurtsteeg even over om het informatiepaneel te lezen. Ga vervolgens even naar links (richting oosten) om het tolhuisje en Kasteel Maarsbergen te bekijken.

14 Kasteel Maarsbergen, tolhuis en orangerie

Het tolhuis werd omstreeks 1880 gebouwd. De weg van Leersum naar Maarsbergen werd toen bestraat wat een enorme verbetering was voor het vervoer. Om de kosten gedeeltelijk terug te verdienen werden er langs deze weg enkele tolhuizen gebouwd. Het is hier nog goed te zien dat de weg hier in een haakse bocht richting Maarsbergen ging. Later is de weg met een lange vloeiende bocht omgelegd naar de huidige weg. Ook de tolheffing is sinds het begin van de 20e eeuw beëindigd. Tegenover het tolhuis staat het Kasteel Maarsbergen (niet toegankelijk). Vroeger was hier een poort en liep de weg vanaf het tolhuis recht naar de voordeur van het kasteel. De duiventil die u aan de linkerkant tussen de bomen ziet staan zou gebouwd zijn van de restanten van deze verdwenen toegangspoort. Ook kunt u een glimp zien van de orangerie uit 1905. De orangerie is iedere eerste zaterdag van de maand van mei tot oktober geopend voor een kopje koffie/thee met huis-gemaakte lekkernijen. De Meersbergse buurt is een groep van boerderijen rondom het kasteel waarvan er ook nu nog een tiental aanwezig zijn.

Loop weer terug naar de Wijkerweg en vervolg de Buurtsteeg, een zandweg. Loop door tot u links een heideveld ziet, sla direct hiervóór links af. Langs het heideveld en het raster volgen.

15 Het Maarns heitje

U bevindt zich nu bij het Maarnse Heitje. De heide wordt in stand gehouden door begrazing van schapen. Het gebied is waardevol voor insecten en amfibieën. De heuvels die u ziet op dit heideveld zijn grafheuvels. De Buurtsteeg loopt op een historische bewoningslijn tussen Maarn en Maarsbergen. Al eeuwenlang woonden hier mensen aan de rand van de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei. Er zijn hier grafheuvels en veel urnenvelden gevonden, wat betekent dat ook in de prehistorie hier al mensen woonden. Het vermoeden bestaat dat hier dan ook vanuit de oudheid aaneengesloten bewoning heeft plaatsgevonden en zo de dorpen Maarn (Mandron) en Maarsbergen (Merseberch) met zijn Meersbergse Buurt zijn ontstaan.

Loop door tot een asfaltweg en ga naar rechts. Bij het eerste bospad gaat u weer naar rechts. Het heideveld houdt u steeds aan de rechterhand. Blijf het raster vervolgen tot aan het fietspad en dan naar links. Loop even voorbij de eerste volgende kruising naar het informatiepaneel 'grafheuvel'.

16 De oudste grafheuvel Utrechtse Heuvelrug

Hier ziet u de oudste tot nu toe bekende grafheuvel, 2850 jaar voor Christus, van de Utrechtse Heuvelrug.

Loop terug naar het kruising en sla links af het zandpad op. Dan naar links via een houten bruggetje met klaphek naar het Sterrenbos. Blijf het bospad volgen. Bij de vijver gaat u links af het houten bruggetje over. Volg het pad steeds negeer alle zijpaden en kruisingen.

17 Sterrenbos

Een sterrenbos is een bos met lanen die vanuit een middelpunt straalsgewijs naar de uiteinden lopen en zo een ster vormen. Sterrenbossen vormen een element uit de barokke tuinarchitectuur en raakten in de achttiende eeuw in zwang. Met hun zichtassen waren ze bij uitstek geschikt voor de jacht, omdat vanuit het middelpunt het overstekend wild op alle paden kon worden waargenomen. Een sterrenbos werd bij voorkeur aangelegd op een glooiend terrein. Vanuit het midden kon men aan het eind van de lanen de hemel zien.

Loop door tot aan het houten klaphek. U bent nu weer op de Buurtsteeg en loopt rechtdoor richting de huizen. Vervolg De Buurtsteeg tot in Maarn.

18 Kapelweg en spoorlijn

De Kapelweg is na de aanleg van de spoorlijn (1845) ontstaan. Hier zijn toen geleidelijk de eerste huizen gebouwd, de eerste lintbebouwing van het dorp Maarn. Let eens op de diverse oude huizen die hier nog staan. Pas later met de bouw van Tuindorp in 1924 ontstond er echt een kern van waaruit het dorp verder groeide.

Parkeerplaats Buurtsteeg. De weg Buurtsteeg wordt hier Kapelweg, blijf deze weg volgen tot je links het Raadhuis ziet.

19 Voormalig raadhuis Maarn-Maarsbergen

In 1925 is dit raadhuis (een rijksmonument) gebouwd. Het was het eerste gemeentehuis van Maarn en ook het laatste. Maarn ging in 2006 op in de nieuwe gemeente Utrechtse Heuvelrug. De Stichting Vrienden Raadhuis Maarn heeft in 2016 het voorplein, het bordes, de klokkentoren en de zolder van het raadhuis aangekocht met als doel een bijdrage te leveren aan de instandhouding van het monumentale gedeelte van het voormalige gemeentehuis ten behoeve van de gemeenschap van Maarn en Maarsbergen. Ook de raad- en trouwzaal is teruggebracht tot zijn oorspronkelijke grootte. Er kan weer getrouwd worden in het Raadhuis. De trouwzaal is in eigendom van 't Oude Raadhuis Beheer.

Hier gaat u rechts door de tunnels heen en u bent bij het NS station en het startpunt. Wie bij La Place in Maarsbergen is gestart gaat naar de staande klok met watertappunt op de hoek (route-punt 1).